

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

**İŞ EĞİTİMİ VE MESLEK
AHLAKI DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMI (GÖRME
ENGELLİLER İÇİN)**

ANKARA, 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
PROGRAMIN VİZYONU.....	2
HEDEF KİTLENİN ÖZELLİKLERİ.....	2
PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI.....	3
PROGRAMIN YAPISI.....	3
MESLEK ALANLARI VE DALLARI.....	4
PROGRAMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR.....	6
ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ.....	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	11
ALANLARA AİT TEMEL BECERİ LİSTELERİ.....	20

EKLER

MESLEKİ GELİŞİM MODÜLLERİ

MESLEKİ ALANLARA AİT ÖĞRETİM PROGRAMLARI

GİRİŞ

Çalışmak, bir iş sahibi olmak ve üretmek engellilerin sosyal yaşam içinde aktif olarak bağımsız ve özgür olabilmelerinin en önemli gereğidir. Normal gelişim gösteren bireyler gibi engelli bireylerin de ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirip gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırarak onları hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılıp toplumun mutluluğuna da katkıda bulunabilecekleri bir meslek sahibi olmalarını sağlamak, eğitim sistemimizin genel amaçlarından biridir. Bu nedenle görme yetersizliği olup eğitsel performansları nedeniyle herhangi bir ortaöğretim kurumuna devam edemeyecek durumda olan bireyler için özel eğitim mesleki eğitim merkezleri açılmaktadır.

Bu merkezlerde görme yetersizliği olan bireylerin ileride başkalarına bağımlı olmadan yaşamlarını sürdürmeleri, kendi kendilerine yeterli duruma gelmeleri, toplumla bütünleşmelerini sağlayacak programların uygulanması esastır. Bu kapsamda engelli bireyler için iş ve meslek hayatına hazırlanacakları mesleki eğitim programlarının hazırlanmasına ihtiyaç duyulmuş, ihtiyaca yönelik Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezinde uygulanmak üzere mesleki eğitim programı hazırlanmıştır. Programın içeriğinin belirlenmesinde öğrencilerin özellikleri göz önünde bulundurularak sektör araştırmaları, yerel ve ulusal iş gücü piyasasının ihtiyaçları dikkate alınmıştır.

Hazırlanan bu program ile mesleki eğitim merkezlerinde yürütülen eğitim hizmetlerine ülke genelinde standart getirilerek bu hizmetlerden görme yetersizliği olan bireylerin en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN VİZYONU

İş Eğitimi ve Meslek Ahlakı dersi öğretim programının vizyonu, bireyin var olan potansiyelini ortaya çıkararak geliştirmek, bireyi yetenekleri doğrultusunda yapabileceği bir iş alanında eğitmek, ekonomik ve sosyal refahını sağlamanın yanında mesleki ve sosyal yaşam becerileri kazanmış, öz güven sahibi, üretime ve toplumsal yaşama tam katılım sağlayan bir birey olarak yetiştirmektir.

HEDEF KİTLENİN ÖZELLİKLERİ

Görme yetersizliği olan birey, görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybindan dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir. Bu programın hedef kitlesi ise normal gelişim gösteren öğrenciler için hazırlanmış ortaokul programını tamamlayan, genel ve mesleki ortaöğretim programlarına devam edemeyecek durumda olan ve 23 yaşından gün almamış görme yetersizliği olan bireylerdir.

Görme yetersizliği olan bireyler, yetersizliğe maruz kalma yaşına göre; doğuştan görme yetersizliği olanlar ve sonradan görme yetersizliği olanlar olarak gruplandırılır. Ayrıca kullandıkları eğitim materyaline göre; basılı materyal kullananlar ve Braille materyal kullananlar olarak da gruplandırılabilirler.

Görme yetersizliği olan bireylerin özellikleri genel olarak şunlardır:

- İşitsel, dokunsal ve koklama duyularını kullanarak hayatlarına devam ettikleri için ayrıntıları fark etme yetenekleri gelişmiştir.
- Müzikle yakından ilgilenirler.
- Sosyal faaliyetlere ilgi duyarlar.
- Bilgiyi kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarmada güçlük yaşarlar.
- Hızlı öğrenmede güçlük yaşarlar.
- Sonradan görme duyusunu kaybeden bireyler arasında motor gecikme görülmezken doğuştan görme duyusunu kaybetmiş bireylerde motor gecikme görülebilir.
- Zayıf yönleri arasında bağımsız hareket edebilme, soyut düşünme, algısal motor ve alana ilişkin bilgiler yer almaktadır. Ayrıca jest ve mimikleri takip etme güçlüğünden dolayı pasif iletişimi tercih edebilirler

PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI

1. İş hayatını tanır.
2. Meslek alanlarını tanır.
3. Çalışma hayatı ile ilgili temel yasal haklarını bilir.
4. Seçtiği alanla ilgili iş olanaklarının farkında olur.
5. Kendi yeteneklerine uygun mesleği seçebilme becerisi kazanır.
6. İlgi ve yetenekleri çerçevesinde seçtiği alanda temel mesleki becerileri kazanır.
7. İş için gerekli olan iletişim becerilerini kazanır.
8. Planlı çalışma alışkanlığı kazanır.
9. Araç gereçleri ekonomik ve işlevsel kullanma becerisini kazanır.
10. İş için gerekli olan temizlik ve düzen becerilerini kazanır.
11. İş yaşamında mesleki bilgi ve becerilerini kullanma becerisi kazanır.
12. İş yerinde iş ahlakı kurallarına uygun davranışlar geliştirir.
13. Çalışma ortamında iş güvenliği kurallarını uygular.
14. Toplumsal yaşama ve iş yaşamına uyum sağlar.

PROGRAMIN YAPISI

Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Okulu) Programı; bireylerin programın genel amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak meslek alanları, meslek elemanı yetiştirmeye yönelik dallar, meslek dalını oluşturan yeterliliklerden ve bu yeterliliklere yönelik çeşitli modüllerden oluşmaktadır. Her bir modülde; modülün amacı, süresi, öğrenme çıktıları, modülün uygulanması ile ilgili açıklamalar, modülün içeriği, ölçme ve değerlendirme bölümleri yer almaktadır.

Program 4 yıl olarak tasarlanmıştır. 9. sınıfta öğrencilerin meslek alanlarını tanıması ile istek, ilgi ve kabiliyetlerine göre meslek alanlarına/dallarına yönlendirilmesini sağlayacak temel becerilere yer verilmiştir. 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrencinin yönlendirildiği alan/dalın yeterliliklerini kazandırmaya yönelik modüller oluşturulmuştur. Ayrıca her sınıf seviyesinde uygulanabilecek mesleki gelişim modülleri hazırlanmıştır.

Modüller, öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama ve uygulamaya imkân sağlayacak şekilde, kendi içerisinde bütünlüğü olan ve birbirini işlevsel olarak tamamlayacak yapıda hazırlanmıştır. Meslek alanlarında yaşanan değişikliklere kısa sürede cevap verebilen esnek bir yapıya sahip olması nedeniyle **modüler program yaklaşımı** tercih edilmiştir. Program, mesleki yeterlilik kazandıran modüllerden oluşturulmuştur.

Modüller; özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde (okullarında) uygulanacak eğitimde standart oluşturacak ve ölçme değerlendirme sürecini nitelikli hâle getirecek şekilde hazırlanmıştır.

MESLEK ALANLARI VE DALLARI

Tanımlar

Yeterlilik: Bireye ait bilgi, beceri ve yetkinliğin ulusal yeterlilik çerçevesine uygunluğunun Mesleki Yeterlilik Kurumunun yetkilendirdiği belgelendirme kuruluşu tarafından teyit edilmesidir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından programın hedef kitlesine uygun ulusal yeterlilikler yayımlanmamıştır. Programda; Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yayımlanan benzer ulusal meslek standartları, ulusal yeterlilikler ile sektör araştırmaları, yerel ve ulusal iş gücü piyasasının ihtiyaçları dikkate alınarak görme yetersizliği olan bireylerin yapabileceği iş ve işlemler belirlenmiştir. Benzer işler gruplandırılarak görme yetersizliği olan bireylerin iş piyasasında istihdam edilebileceği bağımsız yapılar oluşturulmuştur. Görme yetersizliği olan bireylerin eğitim gördüğü alana ait iş yerlerinde çalışma pozisyonu olarak da tanımlanabilecek nitelikteki bu yapılar, “yeterlilik” olarak isimlendirilmiştir. Mevcut yeterlilik tanımının dışındaki bu tanımlamada; yeterlilik sürecini oluşturan ve yeterliliğin temeli olan “öğrenme” kavramı ile resmi bir müfredat yoluyla edinilen bilgi, beceri ve yetkinliklerle belirli bir görevi yerine getirebilme yeterliliği kazanma ifadesi ve yeterlilik kavramının tanımlanması ile ilgili diğer açıklamalar da dikkate alınmıştır (1).

Meslek Alanı: Ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alandır.

Meslek Dalı: Bir meslek alanı içinde yer alan, belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her biridir.

Modül: Bir meslek alanının öğretim programında kendi içinde bir bütün, tek başına öğretilebilir/öğrenilebilir içeriğe sahip olan, kendi alanındaki diğer modüllerle bütünleşerek daha geniş mesleki işlevler grubu oluşturma özelliği gösteren, gerektiğinde bir sertifika ile belgelendirilerek istihdam yeterliliği kazandıran program birimidir.

Programda modül; eğitim öğretim süreci sonunda bir işin bir parçasını temsil eden, öğrenme bütünüünün bir parçasını kapsayan, kendi içinde bir bütün, tek başına öğretilebilir/öğrenilebilir içeriğe sahip olan, kendi alanındaki diğer modüllerle bütünleşerek

görme yetersizliği olan bireylerin istihdam edilebileceği bağımsız yapılar oluşturulma özelliği gösteren, öğrenme amaçlarına ve içeriklerine sahip bir öğrenme birimi olarak tanımlanmıştır.

Özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde (okullarında) meslek alanlarına ilişkin modüler yapıda Bakanlıkça hazırlanmış programlar uygulanır. Bu programda, meslek alanlarına ilişkin modüllerin yanı sıra mesleki gelişim modülleri de yer almaktadır.

Program, 2 alana ait temel beceri listesi ve mesleki öğretim programı ile 4 tane mesleki gelişim modülünden oluşmaktadır.

Meslek Alanları ve Dalları

ALAN ADI	DAL SAYISI	MODÜL SAYISI	DALIN SÜRESİ (Ders Saati)	TOPLAM SÜRE (Ders Saati)
El Sanatları Teknolojisi	1. El Dokuma	7	936	3388
	2. Dekoratif El Sanatları	17	2452	
Yiyecek İçecek Hizmetleri	1. Mutfak	16	562	1050
	2. Servis	8	278	
	3. Bulaşık	5	210	
TOPLAM (2 Alan)	5 Dal	53 Modül	4438 Ders Saati	

Mesleki Gelişim Modülleri

Modülün Adı	Süre (Ders Saati)
İletişim	160
Toplumsal Yaşam	120
Çalışma Hayatı	160
İş Sağlığı ve İş Güvenliği	160

¹ CEDEFOP, “Yeterliliklerde Görülen Değişimler”, Avrupa Birliği Yayın Ofisi, 2010.

PROGRAMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. İş eğitimi ve meslek ahlakı dersi öğretim programı 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda okutulmak üzere hazırlanmıştır.
2. Özel eğitim mesleki eğitim merkezi (okulu) programı ile öğrencilere, bireysel farklılıklar dikkate alınarak alan/dallar ile ilgili bilgi, beceri ve tavır kazandırılır.
3. Öğrenciler 9. sınıfta alanları tanımaya ve bireysel becerilerini keşfetmeye yönelik oryantasyon eğitimine alınırlar. 9. sınıfın sonunda alan/dala yönlendirilirler. 10, 11 ve 12. sınıfta dal eğitimi yapılır. Öğrencilerin alan/dal seçimlerinde mesleklerin bölgesel istihdam olanakları da dikkate alınır.
4. 9. sınıfta atölyelerde yapılacak olan eğitim öğretim etkinlikleri, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanımaları ile uygun meslek alanına yönelmelerini sağlayacak şekilde planlanır ve yürütülür. Bu amaçla yapılacak eğitimin içeriğinin belirlenmesinde alanlara ait “Temel Beceriler Listesi” dikkate alınır.
5. Bu dersin 9. sınıfta işlenişinde okuldaki toplam meslek alanı sayısı ve her bir meslek alanına ait eğitim süresinin haftalık ders dağıtım çizelgesindeki ders saati dikkate alınarak eşit olacak şekilde okul yönetimince belirlenir. Atölye eğitimleri; dersin süresi, mesleki gelişim modülleri ve alanlara ait “Temel Beceriler Listesi” dikkate alınarak planlanır.
6. 9. sınıf öğrencileri öğretim sürecinde ve sonunda meslek alanlarına ait temel beceriler ile 9. sınıfta uygulanan mesleki gelişim modülleri dikkate alınarak değerlendirilirler.
7. 10, 11 ve 12. sınıflarda programda yer alan meslek alanlarına yönelik modüllerin seçimi, izleme ve yöneltme kurulunca öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri ile sektör ihtiyaçları göz önünde bulundurularak belirlenir.
8. Mesleki gelişim modülleri, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda uygulanır.
9. Alanların dallarına ait modüller ile mesleki gelişim modüllerinde hedef kitleye göre ortalama öğrenme süresi %50 oranında artırılıp azaltılabilir. Bu süre, %50 oranında artırılmasına rağmen başarı sağlayamayan öğrenciler için modül bir kez daha tekrarlanır. Modülü, öngörülen süreden önce tamamlayan veya ikinci kez başaramayan öğrenciler bir sonraki modüle yönlendirilir.
10. Öğrencinin öğrenim gördüğü yeterliliğe ait modüllerin hepsini tamamlaması esastır. Ancak 10. ve 11. sınıflarda eğitim performansı ve bireysel özelliklerinden kaynaklanan nedenlerden dolayı modülü tamamlayamayan öğrenciler, dalın diğer yeterliliklerine ait modüllere veya alanın diğer dallarına yönlendirilebilir.
11. Dala yönlendirilen öğrencinin dala ait tüm modülleri öncelikli olarak alması esastır. Dala

- ait modülleri tamamlayan öğrenci bu alanın diğer dallarına ait modülleri alabilir.
12. İkinci bir dal eğitimine başlayan öğrenci daha önce başarmış olduğu modüllerden muaf tutulur.
  13. Sınıf ortamında öğrenci seviyelerine göre gruplar oluşturulmalı, sınıf ve alan öğretmenleri tarafından küçük grup çalışmalarına yer verilmelidir.
  14. 10. sınıfta dala ilişkin mesleki bilgi ve becerilerin öğretimi, teorik ve uygulamalı olarak atölye ortamında yapılmalıdır. Öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda tamamlaması gerekli modüller için tam gün tam yıl uygulaması veya egzersiz çalışmaları yapılmalıdır.
  15. İşletmelerde yapılacak mesleki eğitimde 11 ve 12. sınıf öğrencileri için bir önceki sınıflarda tamamladıkları modüller ve işletmenin imkânları göz önünde bulundurularak bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanır. Modüller, koordinatör öğretmen gözetiminde iş yerinde pekiştirilir. Bu kapsamda dala ait yeni yeterlilik ve modüller de verilebilir.
  16. Herhangi bir nedenle işletmede mesleki eğitime gidemeyen öğrenciler, eğitimlerine bu program temel alınarak okulda devam ederler.
  17. Meslekle ilgili yeterlilikler, genel olarak kendi aralarında basitten karmaşığa ön koşulsuz olarak hazırlanmıştır.
  18. Alanlara ait dallardaki yeterliklerin ve modüllerin işlenişi sırasında alanlara ait programdaki açıklamalar dikkate alınır.
  19. Özel eğitim mesleki eğitim merkezinde (okulu) öğrencilerin uygun alanlara/dala yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili iş ve işlemler, eğitim kurumunun bağlı olduğu genel müdürlük tarafından belirlenen esaslar dikkate alınarak yapılır.
  20. Görme yetersizliği olan bireyin ek yetersizliği dikkate alınarak eğitim süreci planlanmalıdır.
  21. Program uygulanırken bireyin sahip olduğu özellikler ve gereksinimler dikkate alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanması gerekir. Modüllerin işlem basamakları uygulanırken BEP’ler dikkate alınmalıdır.
  22. Öğrencilerinin gelişimsel özellikleri dikkate alınarak modülü oluşturan işlemlerin işlem basamakları öğrencilerinin düzeyine uygun şekilde detaylandırılır.
  23. Bireysel eğitim programı doğrultusunda bilgi ve beceriler, gerektiğinde sınıf ve alan öğretmeni tarafından bireysel olarak da verilebilmelidir.
  24. Öğrencinin bireysel özellikleri dikkate alınarak istenilen bilgi ve beceriler öncelik sırasına göre kolaydan zora doğru sıralanmalı ve öğretmen tarafından beceri analizi, ölçüt bağımlı ölçü aracı vb. hazırlanmalıdır. Öğrencinin başlangıç değerlendirilmesi, sınıf öğretmeni ve

alan öğretmeni tarafından uygun değerlendirme yöntemleri ile yapılmalıdır.

25. Yapılacak ara değerlendirmeler ile öğrencilerin gelişim düzeyleri tespit edilir. Çalışma sonunda yapılan değerlendirmelere göre öğrencinin var olan performans düzeyi belirlenir. Buna göre yapılan çalışmalara hangi düzeyde başlanacağı ve hangi yöntemlerin kullanılacağı belirlenerek öğretime devam edilir.
26. Öğretmenler tarafından atölyelerde gerekli güvenlik tedbirleri alınmalıdır. Atölyelerde tezgâh ve araç gereçlerin kullanımına ilişkin öğrencilerin anlayabileceği görsel, işitsel, dokunsal uyarıcılar hazırlanmalıdır. Öğrencilerin bu uyarıcıları dikkate alarak çalışmaları sağlanmalıdır
27. Atölyelerde standartlara uygun araç gereçlerin temin edilmesine, uygulama sürecinde tehlikeli olabilecek araç gereçlerin öğrenciye zarar vermeyecek şekilde yerleştirilmesine veya öğretmen kontrolünde kullanılmasına dikkat edilmelidir.
28. Modüllerin öğrenme öğretme sürecinde öğretim ortamı görme yetersizliği olan bireyin bireysel özellikleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Görme yetersizliği olan öğrencilerin buldukları ortama ilişkin zihinsel harita oluşturması için, ortamın fiziksel özellikleri, araç gereçlerin bulunduğu yerler, riskli alanlar öğretmen tarafından görsel, dokunsal ve işitsel uyarılar olarak tanıtılmalıdır. Öğrencinin zihinsel haritasında herhangi bir karışıklık oluşmaması için eğitim ortamındaki araç gereçler ve eşyaların yerleri sürekli sabit tutulmalıdır. Ancak değişiklik yapılması gerekiyorsa yapılan değişiklikler hakkında öğrenciler bilgilendirilmelidir.
29. Kullanılacak araç ve gereçler görme yetersizliği olan öğrencilerin bireysel özelliklerine göre çeşitlendirilmelidir. Öğrenme öğretme sürecinde kullanılacak araç gereçleri görme engelli bireylere dokundurularak tanıtılmalıdır. Ayrıca öğrenci araç gereçleri incelerken öğretmen de araç gereçlerin özelliklerini detaylı olarak betimlemelidir. Öğretim sürecinde dokunsal uyarı sağlamanın dışında diğer duylara yönelik olarak da uyarılar verilmelidir. Bu konuda makinelerin sesini dinletme, malzemeleri koklatma gibi etkinliklere yer verilebilir.
30. Öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin görme duyusu değerlendirilmelidir. Sınıfta az gören öğrenciler varsa; öğrenme öğretme sürecinde görme kalıntısını kullanmasına fırsat verilmelidir.
31. Görme yetersizliği olan öğrencilerin el-göz koordinasyonunda sınırlılıklar olabileceğinden eğitimlerinde diğer duylarını etkin kullanmaya ağırlık verilmelidir.
32. Görme yetersizliği olan öğrencilerin atölyelerde veya iş yerlerinde bağımsız olarak hareket edebilme ve iş görebilme becerilerinin gelişmesine fırsat verilmelidir.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

Programın amacına uygun olarak yürütülebilmesi için öğrenme ve öğretme sürecinin etkili olarak kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Öğrenme ve öğretme süreci planlanırken bireyin performans düzeyi, özellikleri ile öğrenme şekilleri dikkate alınmalıdır.
- Öğrenme ve öğretme sürecinde uygun strateji, yöntem, araç gereç ve materyaller seçilmeli ve geliştirilmelidir.
- Programda yer alan çalışmaların somuttan soyuta, kolaydan zora doğru aşamalı olarak hazırlanmasına ve uygulanmasına dikkat edilmelidir.
- Çalışmalarda kullanılan dilin ve uygulanan etkinliklerin bireyin yaşına ve özelliklerine uygun olmasına özen gösterilmelidir.
- Gezi, gözlem, deney, iş başında uygulama yöntem ve tekniklerine yer verilmelidir.
- Öğrenme ve öğretme sürecinde kazandırılacak öğrenme çıktılarına uygun strateji, yöntem, teknik, araç, gereç, materyaller seçilmeli ve geliştirilmelidir.
- Modül bazında öğrenciye beceri alanında kazandırılması amaçlanan öğrenme çıktılarını gerçekleştirmek amacıyla işlem basamaklarının doğru aşamalı olarak hazırlanmasına ve uygulanmasına dikkat edilmelidir.
- Öğrenme öğretme sürecinde modül bazında bilgi, beceri, tutum ve iş alışkanlıkları bir bütün olarak verilmelidir.

Öğrencinin performansı doğrultusunda BEP Geliştirme Birimi tarafından bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanmalıdır. Hazırlanan BEP'in öğrencilerin çalıştıkları iş yerlerinde de izleme ve değerlendirmesi yapılmalıdır. Bu kapsamda bireyselleştirilmiş eğitim programı büyük önem taşımaktadır.

Öğrencilerin ihtiyaçları ve özellikleri dikkate alınarak hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP);

- Öğrencinin var olan performansının ortaya çıkmasına kolaylık sağlar.
- Öğrencinin öğretim yöntemlerine karar vermesini sağlar.
- Öğrencinin eğitim sürecine ailenin de aktif olarak katılımını sağlar.
- Öğrencinin öğrenme seviyesini ortaya çıkarır.
- Öğrenmeyi kolaylaştırıcı etkinliklere yer verilmesini sağlar.
- Öğretmenin öğretimi planlamasına kolaylık sağlar.
- Öğrencinin yeterliğinden yola çıkarak yeterliliği artıracak önlemler alınmasını sağlar.
- Öğrencinin kazandığı beceriler ile kazanması gereken beceriler için yol haritası oluşturur.

Eğitim ğretim sürecinde;

- Oluşturulacak atölye kurallarında öncelikli olarak öğrencinin kendi güvenliğini sağlayacak tedbirlere uyması için gerekli ğretim yapılmalıdır.
- Öğrenci, iş becerisini bağımsız yapabilecek düzeye gelene kadar ğretmen gözetiminde ağırlıklı olarak beceri çalışmaları yapılmalıdır.
- Atölyelerde yer alan makine ve araç gereçler için görsel, işitsel ve dokunsal kullanma talimatı ve uyarı levhaları bulundurulmalı ve öğrenciye tanıtılmalıdır.
- Eğitim ğretim ortamlarında tehlike oluşturacak araç gereçlerin kontrolü düzenli olarak yapılmalıdır.
- Öğrencilerin kendi güvenliği ve araç gereç güvenliği için aparat kullanılmalı, kaliteli ve sağlam araç gereçlerin kullanılmasına öncelik verilmelidir.
- ğrenme sürecinde kullanılacak materyal, donanım ve ekipman ile bunların öğrenciye uyarlanması hakkında açıklamalar yapılmalıdır.
- İş için gerekli olan ve iş hayatında kullanacağı materyal, donanım ve ekipmanların kullanımı sağlanmalıdır. Öğrencinin güvenliğini sağlayıcı aparatların kullanılmasına öncelik verilmelidir.
- Materyaller ğrencinin bireysel özelliklerine göre uyarlanmalıdır (rneğin sesli tartı, kabartma boya, kabartma cetvel vb.).
- Materyal, donanım ve ekipmanların periyodik olarak bakımı ve onarımı yapılmalıdır.

Öğretimde ğrencinin bireysel özelliklerinin yanı sıra kazandırılacak bilgi ve becerinin özellikleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Modülün ğrenme öğretme sürecinde ağırlıklı olarak:

- Yanlışsız ğretim Yöntemleri: eř zamanlı ipucuyla ğretim, sabit bekleme süreli ğretim, ipucunun giderek azaltılmasıyla ğretim, aşamalı yardımla ğretim, artan bekleme süreli ğretim, ipucunun giderek arttırılmasıyla ğretim, davranış öncesi ipucu ve sınamayla ğretim, davranış öncesi ipucu ve silikleştirmeyle ğretim,
- Ayrık denemelerle ğretim,
- Etkinlik temelli ğretim/Gömülü ğretim,
- Video Teknolojisi Kullanılarak Sunulan ğretim Yöntemleri: Videoyla model olma, video ipuçları, videoyla geri bildirim,
- Bağımsızlık Kazandırmaya Yönelik Yöntemler: etkinlik izelgeleri,
- Doğal Ortamda Kullanılan ğretim Yöntemleri: etkinlik temelli ğretim/gömülü ğretim, fırsat ğretimi, talep etme/model olma, bekleme süreli ğretim, geçiş

merkezli öğretim, söyleşiye dayalı öğretim, alternatif ve destekleyici iletişim yöntemleri (PECS),

- Sosyal öyküler, videoyla model olma, doğrudan öğretim yöntemi, fırsat öğretimi, iş birlikçi öğrenme, bilişsel süreç yaklaşımı, rol oynama (dramatizasyon), akran aracılı öğretim, drama

yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Eğitimde planlama, belirli eğitim amaçlarına ve program hedeflerine ulaşmak için öğretim etkinliklerinden hangilerinin seçileceğini, bunların öğrencilere niçin ve nasıl yaptırılacağını, ne gibi yardımcı ve tamamlayıcı kaynak ile araçların kullanılacağını, elde edilen başarının nasıl değerlendirileceğini önceden tasarlayıp saptamaktır. Bu tanıma göre planlama yaparken öğrenciye kazandırılması düşünülen öğrenme çıktıları, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme unsurları dikkate alınmalıdır.

Ölçme ve değerlendirme, öğretme ile öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacıyla yapılan, eğitimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı, sistematik bir süreçtir.

Öğrenci başarısının değerlendirilmesi, öğretim sürecinin bir parçasıdır ve sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca her önemli noktada yer alır. Sürece de ağırlık verilmesi amacıyla daha çok ve çeşitli ölçme araç veya yöntemlerinin kullanılması önem taşımaktadır.

Özel Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Özel eğitimde öğrencinin öğrenmesini ölçmek için kullanılan testler ve diğer araçlar, öğretmenin sınıf içi gözlemlerinin ve kararlarının yerini almaktan çok, öğretmenlerin öğrenciler hakkında daha çok bilgi sahibi olmaları için sınıf içi gözlemlerini tamamlamaya dönük olarak kullanılmalıdır. Ölçme ve değerlendirme araçlarını seçerken öğretmenin aşağıda yer alan ölçme ve değerlendirme amaçlarını göz önünde bulundurması önem arz etmektedir.

- Bireyin var olan performansını belirlemek.
- Öğrenciler için geçerli ve uygun eğitim programları hazırlamak ve bu programların etkisini ölçmek.
- Bireyin bir konuyu öğrenmeye ne kadar hazırlıklı olduğunu belirlemek.
- Öğrencilerin bir sonraki konuya geçmek için hazır olup olmadıklarını belirlemek.
- Öğretimin ve öğretim materyallerinin etkinliğini belirlemek.

- Öğrencilerin dersin öğrenme hedeflerinin ne kadarını gerçekleştirdiklerini belirlemek.
- Bireyin gelişimini her aşamada değerlendirmek.
- Eğitim öğretim süreci içerisinde öğrencilerin nasıl ve ne kadar ilerleme kaydettiklerini belirlemek.
- İzleme ve yöneltme kurulunun öğrenci hakkında karar verme sürecini kolaylaştırmak.
- Ailelere çocuklarının gelişimi hakkında verilecek bilgi ile ilgili verileri toplamak.
- Bireyin gelişimlerine yönelik geri bildirimde bulunmak.
- Öğretim sonucunda bireyin ulaştığı en son düzeyi ve bireye hangi notun verileceğini belirlemek.

Değerlendirme verimliliğinin artması için;

- Değerlendirme yapılacak ortam bireye uygun şekilde(ses, ışık, masa vb.) düzenlenmelidir.
- Neyin değerlendirileceği açıkça belirlenmelidir.
- Değerlendirme süreci, ölçülmek istenilen kavrama veya davranışa göre ayarlanmalıdır.
- Kapsamlı bir değerlendirme için birden fazla yöntem birleştirilerek kullanılmalıdır.
- Değerlendirme yaklaşımının uygun ve doğru kullanımı için kullanılan yöntemin sınırları bilinmelidir.
- Değerlendirme yapılırken bireyin tüm tepkilerine öğretmen veya uygulayıcının tepkisiz kalması gerekir. Ancak bireyin değerlendirme sürecinde kurallara uyması, göster denildiğinde göstermesi, söyle denildiğinde söylemesi, araçlara bakması, araçları dizmeye ve kaldırmaya yardım etmesi, çalışmaya uygun oturması ve uygun davranışlarda bulunması gibi olumlu davranışları pekiştirilmelidir.
- Değerlendirme süresince soru yönergeleri tutarlı bir şekilde verilmeli ve ses tonu, pekiştirirken kullandığı ses tonundan ayırt edilmelidir.

Ölçme ve değerlendirme yapılırken seçilen yöntemin öğrencinin özelliklerine ve performansına uygun olmasına dikkat edilmelidir. Ölçme ve değerlendirme yapılırken kullanılacak teknikler aşağıda verilmiştir.

- Çoktan seçmeli testler
- Doğru-yanlış soruları

- Eşleştirme soruları
- Tamamlama (boşluk doldurma) soruları
- Kısa cevaplı yazılı yoklamalar
- Uzun cevaplı yazılı yoklamalar
- Soru –cevap
- Öğrenci ürün dosyası (portfolyo)
- Kendi kendini değerlendirme
- İş ve performans testi
- Yapılandırılmış grid
- Proje
- Gözlem
- Kontrol listeleri
- Sözlü sınavlar
- Problem testleri

Programın Ölçme ve Değerlendirme Süreci

Öğrenci başarısının değerlendirilmesi, öğretim sürecinin bir parçasıdır ve sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca her önemli noktada yer alır. Öğrencinin bireysel özelliklerine uygun olarak daha çok ve çeşitli ölçme araç veya yöntemlerinin kullanılması önem taşımaktadır.

Mesleki eğitim programlarının değerlendirme süreci;

- Modülün öğrenme çıktılarının ölçülmesi,
- Modül bazında öğrenme çıktılarının başarı oranları dikkate alınarak öğrencinin modül başarımının değerlendirilmesi,
- Yeterliliği oluşturan modüllerin başarı durumu dikkate alınarak öğrencinin yeterlilik başarı düzeylerinin belirlenmesi

olarak üç aşamada gerçekleştirilir.

Modülün Öğrenme Çıktılarının Ölçülmesi

Ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde modülün öğrenme çıktılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi esastır. Modüllerin öğrenme çıktıları; bilgi, beceri ve tavırdan oluşmaktadır. Öğrenme çıktılarına özelliğine uygun bilgi, beceri ve tavır ölçebilecek ölçme araçları kullanılmalıdır. Hedef kitlenin özellikleri dikkate alınarak öğrenme çıktılarına her biri için

ayrı ölçme aracı geliştirilebileceği gibi bir araçla birden çok öğrenme çıktısı da ölçülebilir.

Bilgi düzeyindeki öğrenme çıktıları; açık uçlu yazılı sorular, sözlü sınavlar (mülakat), çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı sorular, doğru-yanlış vb. araçlarla ölçülebilir.

Beceri ve tavırla ilgili öğrenme çıktıları ise gözlem formları, kontrol listeleri, öğrenci ürün dosyaları, proje vb. araçlarla ölçülebilir.

Beceri ile ilgili öğrenme çıktılarının ölçme ve değerlendirilmesinde işlem veya faaliyetlerinin basamakları dikkate alınabilir ve ölçme aracına ölçüt olarak yazılabilir. İş başında yapılacak uygulamalarda izlenmesi gereken işlem basamaklarını ayrı ayrı gözlemek amacıyla “İşlem/Faaliyet Kontrol Listeleri” kullanılabilir.

Ölçme ve değerlendirilme etkinliklerinde öğrenme çıktılarını tanımlayan performans kriterlerinin yazıldığı kontrol listeleri/gözlem formları kullanılabilir. Her bir öğrenme çıktısı değerlendirilirken öğretim sürecinde kullanılan öğretimsel hedefler, ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin sonuçları, öğretmen tarafından hazırlanan öğretim sürecinde kullanılan formlar ile öğrencinin atölyede/iş yerinde yaptığı uygulamalar da göz önünde bulundurulur. Öğrencinin öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyleri ölçülür.

Ölçme ve değerlendirme öğrenim öncesinde (başlangıç değerlendirmesi), öğrenim sürecinde (ara değerlendirme) ve öğrenim sonunda (son değerlendirme) yapılarak öğrencinin düzeyi belirlenir.

Öğrenim öncesinde yapılan değerlendirme öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyinin belirlenmesinde ve uygun öğretim programlarının hazırlanmasında yol gösterecektir.

“Başlangıç Değerlendirmesi”nde öğrenme çıktıları dikkate alınarak öğrencilerin ön bilgi ve becerileri tespit edilir. Öğrencilerin performansları, öğrencinin özelliklerine ve değerlendirme yapılan zamana göre farklılık gösterebileceğinden başlangıç değerlendirmesinin daha somut ve güvenilir olabilmesi için farklı zamanlarda üç kez yapılması yararlı olacaktır.

Öğrencinin öğrenim sürecinde göstermiş olduğu gelişmeler “Ara Değerlendirme” ile tespit edilir. Öğrencinin performansındaki en ufak değişikliğin kaydedilmesi için ara değerlendirme günlük, haftalık ya da aylık olarak yapılabilir.

“Son Değerlendirme”de ise öğrencinin modülün öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyi tanımlanmalıdır. Örneğin herhangi bir işlem/faaliyetin basamakları ölçüt olarak kullanılan kontrol listelerinde, öğrencinin tanımlanmış basamakları gerçekleştirme düzeyleri de dikkate alınarak beceri alanı ile ilgili öğrenim çıktıları tam gerçekleştirildi ise “+” olarak işaretlenir, tam olarak gerçekleştirilmedi ise “-” ya da sözel ipucu (S.İ.), model olma (M.O.) veya fiziksel yardım (F.Y.) olarak hangi derecede yapabildiği belirtilir.

Modülün öğrenme çıktılarının ölçülmesi ve çıktı bazında öğrencinin durumunun belirlenmesi, modülün başarı düzeyinin tespiti için yapılacak değerlendirmede referans olarak kullanılır.

ÖRNEK İŞLEM/FAALİYET KONTROL LİSTESİ

Alan :
Dal /Referans Alınan Dal :
Yeterlilik :
Modül :
İşlem/Faaliyet :
Değerlendirmeyi Yapan Öğretmen :

Ölçütler (İşlem basamakları)	Adı Soyadı			Adı Soyadı			Adı Soyadı			Adı Soyadı		
	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../	.../.../
	B.D.	A.D.	S.D.	B.D.	A.D.	S.D.	B.D.	A.D.	S.D.	B.D.	A.D.	S.D.

*B.D*Başlangıç Değerlendirmesi *A.D*: Ara Değerlendirme *S.D*: Son Değerlendirme

Acıklama:

- Form ile modüle ait bilgi, beceri ve tavra ait basamaklar ayrıntılı olarak değerlendirilir.
- Form doldurulurken öğrenci bilgi düzeyindeki basamakları biliyorsa (+), bilmiyorsa (-) şeklinde işaretlenir.
- Beceriye dayalı basamaklarda ise öğrenci beceriyi bağımsız olarak gerçekleştiriyor ise (B), sözel ipucu ile yapıyorsa (S.İ.), model olma ile yapıyorsa (M.O.), fiziksel yardım ile yapıyorsa (F.Y.) olarak doldurulur.
- Öğrencinin işlem basamaklarındaki performansı değerlendirilirken tavra yönelik basamaklar da gözlemlenir. Öğrenci tavrı düzeyindeki basamakları yapıyorsa (+) yapamıyorsa (-) olarak işaretlenir.
- Bu tablo, öğrencinin öğrenime başlamadan önceki ve öğrenim sürecindeki durumu ile öğrenim sonunda geldiği düzey hakkında öğretmene bilgi vereceği gibi bir sonraki işlem/faaliyete geçiş için de yol gösterecektir.
- Bu tablo hazırlanırken bir tek ara değerlendirme sütunu hazırlanmıştır. Öğretim sürecinde yapılacak her ara değerlendirme için ayrı bir sütun eklenebilir.

Modül Başarısının Değerlendirilmesi

Eğitim 6đretim s¼recinin sonunda mod¼l bazında 6đrencilerin 6đrenme çıktılarına ulaşma d¼zeyleri belirlenir. Bu amaçla, 6đrencinin 6đrenme çıktılarını kazanıp kazanmadığını ortaya koyan mod¼l değerlendirme formu kullanılabilir. Formda, 6đrenme çıktılarının tamamı g6sterilir.

Formun doldurulmasında bir 6nceki aşamada yapılan 6đrenme çıktılarının 6lme ve değerlendirme sonuçları dikkate alınır. Ayrıca 6đrencinin 6đrenme çıktısını gerçekleştirme d¼zeyi ile ilgili açıklamalara yer verilir.

6đrencinin mod¼l bazında başarılı kabul edilmesi için ***beceri alanına ait 6đrenme çıktılarının tamamını gerçekleştirmesi gerekir. Ancak bilgi ve tavra ait çıktıların yarısından fazlasının başarılması yeterlidir.*** Bilgi ve tavra ait başarılması zorunlu kritik 6đrenme ıktıları, alan 6đretmeni tarafından belirlenir.

ÖRNEK MODÜL DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı Soyadı :
Alan :
Dal//Referans Alınan Dal :
Yeterlilik :
Değerlendirme Tarihi :
Değerlendirmeyi Yapan Öğretmen :

Modül Adı			
☐ Modül ilk defa alınıyor		☐ Modül ikinci defa alınıyor	
Öğrenme Çıktıları		Değerlendirme (+ / -)	Açıklama
1			
2			
3			
4			
5			
...			
Sonuç			

Acıklama:

- Bu form, modülün öğrenme çıktılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi etkinliklerinden sonra doldurulur.*
- Bağımsız olarak gerçekleştirilen öğrenme çıktıları "+", bağımsız olarak gerçekleştirilemeyen öğrenme çıktıları "-" olarak işaretlenir. Açıklama satırında bu detay belirtilir.*
- Öğrencinin modül bazında başarılı kabul edilebilmesi için beceri alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının tamamından, bilgi ve tavıra ait öğrenme çıktılarından ise yarısından fazlasından (+) işareti alması gerekir.*
- "-" olan kazanımlar, modülü tekrarlayacak olan öğrencinin bireysel eğitim planına yol gösterecektir.*
- Öğrencinin modül bazındaki durumu; sonuç bölümüne "başarılı", "modül tekrar edilmeli" veya "başarısız" notu ile belirtilir.*

Yeterliliklerin Belirlenmesi

Öğrencinin eğitim gördüğü dalın altındaki herhangi bir yeterliliği elde edebilmesi için söz konusu yeterliliğe ait modüllerin hepsinde başarılı olması gerekir. Yeterliliğin belirlenmesi, modül değerlendirme sonucu dikkate alınarak yapılır. Bu değerlendirme ile öğrencinin meslek alanında/dalında hangi yeterliliklere sahip olduğu belirlenebilir.

Yeterliliklerin belirlenmesinde “Yeterlilik Kontrol Listesi” kullanılabilir. Bu kontrol listesi, öğrencinin bir yeterlilikle ilgili tüm modülleri tamamladıktan sonra ya da eğitim öğretim dönemi sonlarında ulaşılmış olduğu eğitim performansının değerlendirilmesi ve izlenmesi için kullanılabilir.

ÖRNEK YETERLİLİK KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı :
Alan :
Dal//Referans Alınan Dal :
Değerlendirme Tarihi :
Değerlendirmeyi Yapan Öğretmen :

Modüller	Değerlendirme (- / +)	Yeterlilikler	Değerlendirme (- / +)	Açıklama
Sonuc	Öğrenci; ..... alanının .....dalının ....yeterliliklerini kazanmıştır.			

Acıklama:

1. Bir yeterliliğin altında yer alan bütün modülleri başarı ile tamamlayıp (+) alan öğrenci ilgili yeterliliği kazanmış kabul edilir.
2. Bir yeterliliğin altındaki tüm modülleri başaramayan öğrenci için ilgili yeterliliğin satırına söz konusu yeterlilikle ilgili öğrencinin başarı düzeyi yazılır.
3. Doldurulan kontrol listesi, öğrencinin aynı yeterlilikte eğitimine devam edip etmeyeceği hususunda bireysel eğitim programı hazırlanırken yol göstermesi için öğrencinin dosyasında muhafaza edilir.

ALANLARA AİT TEMEL BECERİ LİSTELERİ

Uygulamaya Yönelik Açıklamalar

Alanlara ait temel beceriler 9. sınıfın sonunda öğrencilerin ilgi, istek ve kabiliyetlerinin tespiti ve uygun alan/dal eğitimine yönlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Öncelik, alana ait becerilerin öğrencilere kazandırılması değil onların ilgi, istek ve kabiliyetlerinin ortaya çıkarılmasıdır.

Temel beceriler, alana ait dallar dikkate alınarak belirlenmiştir.

Eğitim öğretim sürecinde;

1. Alana ait temel beceriler, öncelik sonralık ilişkisine bakılmaksızın verilmiştir. Alan ve sınıf öğretmenlerince alan için planlanan oryantasyon süresi dikkate alınarak beceriler için öncelik sırası belirlenir.
2. Oryantasyon süresinde alana ait temel becerilerin belirlenmesinde okulda bulunan alana ait dallar dikkate alınır. Ardışık beceriler tek bir temrinde uygulanabilir.
3. Öncelikle kullanılan araç gereçler tanıtılır, kullanımı öğretilir. Çalışma alanı için gerekli güvenlik tedbirleri alınır.
4. Araç gereçlerin kullanımında güvenlik tedbirleri öğrencilere anlatılır, uygulama sürecinde pekiştirilir.
5. Alana ait temel beceriler önce öğretmen tarafından uygulanır, daha sonra öğrencilere yaptırılır.
6. Aletlerin kullanım becerilerinin kazandırılması için serbest çalışmalar yaptırılır.
7. Alanlara ait ortak temel becerilerin uygulanmasında diğer alanlarla iş birliği yapılır. Bir önceki alanda kazandırılan beceriler tekrarlanmayabilir.
8. Planlanan süre içinde kazanılamayan beceriler, araç gereç, yöntem ve teknikler değiştirilip gerekli uyarlamalar yapılarak tekrar edilebilir.
9. Atölye ortamı ve kullanılacak araç gereçler, ders öncesinde alan öğretmeni tarafından hazırlanır.
10. Atölyede yapılacak oryantasyon süresi dikkate alınarak her bir becerinin öğretimi için gerekli süre, alan ve sınıf öğretmenlerince planlanır.
11. Öğrenci, eğitim öğretim sürecinde ve sonunda alan öğretmeni ve sınıf öğretmeni tarafından değerlendirilir.
12. Öğrencilerin kişisel performansları her becerinin eğitiminin bitiminde kayıt altına alınır. Temel becerilerin kontrolü için “kontrol listeleri” kullanılabilir. Kontrol listelerinde temel becerilerin öğrenciler tarafından gerçekleştirilme düzeyi belirtilir.

Alanlara Ait Temel Beceriler

El Sanatları Teknolojisi Alanı

- Pense ile tel keser.
- Pense ile tel bükür.
- İğneye ip takar.
- İpi düğümler.
- Fırça, boya kalemi vb. kullanarak kumaş, kağıt vb. yüzeyi boyar.
- Kurdele, ip vb. malzemeleri sarar.
- Çarklı zımba kullanarak delik açar.
- Makasla kumaş, kâğıt vb. keser.
- 1'den 50'ye kadar sayar.
- Uzunluk ve ağırlık ölçü araç gereçlerini tanır.
- Cetvelle ölçme yapar.
- Hassas terazi ile ölçme yapar.
- Yoğurma işlemi yapar.
- Basit yapıştırma işlemlerini yapar.
- Yoğrulabilir maddelere şekil verir.

Yiyecek İçecek Hizmetleri Alanı

- Ağız temizleme suyu ile gargara yapar.
- Ambalajdan çıkarır.
- Araç-gereçleri uygun yere yerleştirir.
- Araçları cinslerine ve büyüklüklerine göre ayırır.
- Araçları gösterilen yere verilen sayıda istenen şekilde istifler.
- Bez ile yüzey siler.
- Bıçak kullanır.
- Bulama işlemi yapar.
- Bulaşık kiri akıtma tabancasını kullanır.
- Bulaşıklardaki katı artıkları sıyırır.
- Bükme işlemi yapar.
- Diş ipini kullanır.
- Dişlerini fırçalar.
- Durulama yapar.
- Eleme işlemi yapar.
- Elleri nemlendirici krem sürer.
- Gereçleri ler.
- Gereçleri uygun kaba boşaltır.
- Hamuru eşit parçalara böler.
- Harç yerleştirir.
- Kalıplarla hamura şekil verir.
- Tencere kapağını açar/kapatır.
- Karıştırma işlemi yapar.
- Katlama işlemi yapar.
- Kıyafetlerini belirtilen şekilde giyer/ karır.
- Kirli masa örtülerini /kapakları toplar.
- Kurulama yapar.
- Meyve sıkma makinesini çalıştırır.
- Erişte kesme makinasını kullanır.
- Malzemeyi eliyle serper.
- Merdane kullanır.
- Musluğu açar-kapatır.

- Oda servisinde kullanılan malzemeleri istifler.
- Oklava kullanır.
- Rende kullanır.
- Saçını kurutur.
- Saçını tarar.
- Saçını yıkar.
- Sakalını keser.
- Sebze ve meyve yıkar.
- Sebze ve meyveleri soyar.
- Mutfak bezlerini sıkır.
- Sıvı gereçleri doldurur.
- Süngerle bulaşıkları ovalayarak yıkar.
- Süzgeç kullanır.
- Süzme işlemi yapar.
- Tepsiyi yağlar.
- Tıraş köpüğünü sürer.
- Tırnaklarını keser.
- Yıkama işlemi yapar.
- Yumurta kırar.
- Yüzünü kurular.
- Yüzünü yıkar.